

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonės dėl manipuliacijų internete ir asmens duomenų santrauka

(Visą šios nuomonės tekstą anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis galima rasti EDAPP interneto svetainėje www.edps.europa.eu)

(2018/C 233/06)

Skaitmeninimas visuomenėje ir ekonomikoje turi įvairialypį poveikį piliečių dalyvavimui priimant sprendimus ir visuomenės dalyvavimo demokratinuose procesuose kliūtims.

Didžiųjų duomenų analizės ir dirbtinio intelekto sistemos sudarė galimybę rinkti, jungti, analizuoti ir neribotą laiką saugoti milžiniškus duomenų kiekius. Per pastaruosius du dešimtmečius susiformavo dominuojantis verslo modelis, naudojamas daugumai internetinių paslaugų. Jis grindžiamas žmonių sekimu internete ir duomenų apie jų charakterį, sveikatą, santykius ir mintis bei nuomones rinkimu, siekiant uždirbti iš skaitmeninių reklamų. Šios skaitmeninės rinkos sukcentruotos aplink kelias bendroves, kurios veikia kaip faktiniai interneto prievaizdai ir disponuoja didesne pagal infliaciją pakoreguota rinkos kapitalizacijos verte nei bet kurios kitos kada nors užregistruotos bendrovės.

Ši skaitmeninė ekosistema jungia viso pasaulio žmones, tarp kurių internetu naudojasi daugiau kaip 50 % gyventojų, nors šie naudotojai geografiniu, gerovės ir lyties atžvilgiu pasiskirstę labai netolygiai. Pirminį optimizmą dėl interneto ir socialinių tinklų galimybių skatinti visuomenės aktyvumą pakeitė susirūpinimas, kad žmonėmis manipuluojama, visų pirma dėl nuolatinio dažnai asmenišką informaciją apie juos rinkimo, taip pat kontroliuojant internete jų matomą informaciją pagal kategorijas, į kurias jie yra suskirstyti. Daugelyje algoritmais pagrįstų paslaugų didžiausia vertė sukuriama iš greitai plintančio pasipiktinimo ir dauguma produktų ir paslaugų kuriama taip, kad maksimaliai padidintų dėmesį ir priklausomybę. Nuolatinis buvimas prisijungus prie tinklo, bent pagal dabartinį modelį, lėmė susiskaidymą.

Vėliau kilo diskusija dėl klaidinančios, apgaulingos arba šmeižiančios informacijos („turinio“), kuri teikiama žmonėms siekiant paveikti politinį diskursą ir rinkimus – šis reiškinys dabar vadinamas „melagingomis naujienomis“ arba „dezinformacija internete“. Sprendimai daugiausia buvo orientuoti į skaidrumo priemones atskleidžiant informacijos šaltinį, tačiau nekreipiant dėmesio į subjektų, kurie pelnosi iš žalingo elgesio, atsakomybę šioje ekosistemoje. Tuo tarpu rinkos koncentracija ir stiprėjantis platformų dominavimas kelia naują grėsmę žiniasklaidos pliuralizmui. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomone, ši pasitikėjimo skaitmenine ekosistema krizė rodo, kad privatumas ir žodžio laisvė yra tarpusavyje priklausomi. Mažėjanti asmeninė erdvė dėl neišvengiamo įmonių ir Vyriausybės vykdomo sekimo turi neigiamą poveikį žmonių galimybei ir norui laisvai reikšti mintis ir kurti santykius, taip pat pilietinėje sferoje, kuri yra labai svarbi sveikai demokratijai. Todėl ši nuomonė yra susijusi su asmens duomenų naudojimu siekiant ypač tiksliai orientuoti specifinį turinį į konkrečius asmenis ir jų grupes, grėsme pagrindinėms teisėms ir vertybėms ir atitinkamais teisės aktais, skirtais šioms grėsmėms sumažinti.

EDAPP jau kelerius metus ragina duomenų apsaugos ir kitas reguliavimo institucijas glaudžiau bendradarbiauti, kad būtų apsaugotos asmenų teisės ir interesai skaitmeninėje visuomenėje, todėl 2017 m. paskelbė Skaitmeninio koordinavimo mechanizmą (angl. „Digital Clearinghouse“). Atsižvelgdami į susirūpinimą, kad skaitmeninė erdvė gali būti naudojama politinėse kampanijose, siekiant apeiti esamus teisės aktus⁽¹⁾, manome, kad laikas šį bendradarbiavimą išplėsti ir įtraukti į jį rinkimų ir audiovizualinės žiniasklaidos reguliuotojus.

1. KODĖL SKELBIAME ŠIĄ NUOMONĘ

i. Aktyvi diskusija visuomenėje

Šiuo metu visuomenėje aktyviai diskutuojama dėl plačios ir sudėtingos nūdienos skaitmeninės informacijos ekosistemos poveikio ne tik rinkos ekonomikai, bet ir politinei ekonomikai – politinės aplinkos ir ekonomikos sąveikai. Šios sistemos centre veikia pagrindinės platformos, kurios gauna neproporcingai didelę pelno dalį iš vis didėjančios skaitmeninės reklamos apimties ir atitinkamai didina savo santykinę galią. Asmens duomenys reikalingi asmenims pateikiamiems pranešimams segmentuoti, orientuoti ir pritaikyti, tačiau dauguma reklamuotojų nežino, kaip tokie sprendimai yra priimami, ir dauguma asmenų nežino, kaip tie duomenys yra naudojami. Šioje sistemoje atlyginama už sensacingą ir greitai

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, žr. <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/election-2017-facebook-ads-marginal-seats-tories-labour-outdated-election-spending-rules-a7733131.html> (žiūrėta 2018 3 18).

plintantį turinį ir iš esmės neatsižvelgiama į reklamuojamo turinio skirtumus – ar tai yra komercinė, ar politinė reklama. Paaikšėjus, kaip naudojantis šia sistema buvo platinama tyčinė dezinformacija („melagingos naujienos“), pradėta baimintis dėl grėsmės demokratijai. Dirbtinio intelekto sistemos – rinka, kuriai taip pat būdinga koncentracija, irgi veikia duomenų pagrindu ir, jei nebus tikrinamos, tokioje aplinkoje sprendimai bus priimami vis atokiau ir be atskaitomybės.

ii. Duomenų apsaugos teisės aktai ir politinės kampanijos

Akivaizdu, kad pagrindinės teisės į privatumą ir duomenų apsaugą yra esminis veiksnys taisant šią padėtį, todėl šis klausimas yra strategiškai svarbus visoms nepriklausomoms duomenų apsaugos institucijoms. 2005 m. *Rezoliucijoje dėl asmens duomenų naudojimo politinei komunikacijai* duomenų apsaugos reguliavimo institucijos išdėstė svarbiausias visame pasaulyje duomenų apsaugos problemas, susijusias su išaugusia nekomercinių subjektų vykdomo asmens duomenų tvarkymo apimtimi. Joje konkrečiai kalbama apie „neskelbtinų duomenų, susijusių su realiais ar tariamais moraliniais ir politiniais įsitikinimais ar veikla arba su balsavimo veikla, tvarkymą“ ir „invazinį įvairių asmenų profiliavimą, šiuo metu juos suskirstant – kartais netiksliai arba remiantis paviršutinišku kontaktu – į šalininkus, rėmėjus, sekėjus ar partijos narius“⁽¹⁾. Šioje tarptautinėje rezoliucijoje raginama griežčiau užtikrinti, kad būtų laikomasi duomenų apsaugos taisyklių dėl duomenų kiekio mažinimo, teisėto duomenų tvarkymo, sutikimo, skaidrumo, duomenų subjektų teisių, paskirties apribojimo ir duomenų apsaugos. Dabar gali būti tinkamas laikas šį raginimą atnaujinti.

ES teisės aktai dėl duomenų apsaugos ir elektroninių ryšių konfidencialumo taikomi duomenų rinkimui, profiliavimui ir itin tiksliam orientavimui, todėl tinkamai užtikrinant įgyvendinimą jie turėtų padėti sumažinti bandymų manipuluoti asmenimis ir jų grupėmis žalą. Rinkėjų duomenis tvarkančioms politinėms partijoms Europos Sąjungoje taikomas Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (BDAR). BDAR nurodyta, kad asmens duomenys, atskleidžiantys to asmens politinius įsitikinimus, yra specialios kategorijos duomenys. Tokių duomenų tvarkymas iš esmės yra draudžiamas, jei nėra vienos iš išvardytų išimčių. Politinių kampanijų atžvilgiu visų pirma yra aktualios šios dvi išimtys, todėl jas verta pacituoti:

- d) *duomenis tvarko politinių, filosofinių, religinių ar profesinių sąjungų tikslų siekiantis fondas, asociacija ar kita pelno nesiekianti organizacija, vykdydama teisėtą veiklą ir taikydama tinkamas apsaugos priemones, ir su sąlyga, kad tvarkomi tik tos organizacijos narių ar buvusių narių arba asmenų, kurie reguliariai palaiko ryšius su ja dėl jos siekiamų tikslų, duomenys ir kad asmens duomenys neatskleidžiami už organizacijos ribų be duomenų subjektų sutikimo;*
- e) *tvarkomi asmens duomenys, kuriuos duomenų subjektas yra akivaizdžiai paskelbęs viešai; <...>*
- g) *tvarkyti duomenis būtina dėl svarbaus viešojo intereso priežasčių, remiantis Sąjungos arba valstybės narės teise, kurie turi būti proporcingi tikslui, kurio siekiama, nepažeisti esminių teisės į duomenų apsaugą nuostatų ir kuriuose turi būti numatytos tinkamos ir konkrečios duomenų subjekto pagrindinių teisių ir interesų apsaugos priemonės.*

56 konstatuojamojoje dalyje paaiškinamas 9 straipsnio 2 dalies g punktas: „kai, vykstant rinkimams, demokratinės sistemos veikimui valstybėje narėje užtikrinti būtina, kad politinės partijos surinktų asmens duomenis apie asmenų politines pažiūras, dėl viešojo intereso priežasčių gali būti leista tvarkyti tokius duomenis su sąlyga, kad yra nustatytos tinkamos apsaugos priemonės“.

Kelios duomenų apsaugos institucijos yra parengusios taisykles arba gaires dėl duomenų tvarkymo politiniais tikslais:

- 2014 m. kovo mėn. Italijos duomenų apsaugos institucija priėmė taisykles dėl politinių partijų vykdomo asmens duomenų tvarkymo. Šiose taisyklėse pabrėžtas bendrasis draudimas naudoti internete, pvz., socialiniuose tinkluose arba forumuose, viešai paskelbtus asmens duomenis politinei komunikacijai, jei šie duomenys buvo renkami kitiems tikslams⁽²⁾.
- 2016 m. lapkričio mėn. Prancūzijos nacionalinė duomenų apsaugos komisija (CNIL) pateikė papildomas gaires prie savo 2012 m. rekomendacijų dėl politinės komunikacijos ir jose tiksliai išdėstė taisykles dėl socialiniuose tinkluose esančių asmens duomenų tvarkymo. Visų pirma CNIL pabrėžė, kad rinkėjų asmens duomenų rinkimas siekiant juos profiliuoti ir tikslingai pasiekti socialiniuose tinkluose gali būti teisėtas tik tuo atveju, jei yra gautas sutikimas dėl duomenų tvarkymo⁽³⁾.

⁽¹⁾ Su rezoliucija galima susipažinti čia <https://icdppc.org/wp-content/uploads/2015/02/Resolution-on-Use-of-Personal-Data-for-Political-Communication.pdf> (žiūrėta 2018 3 18).

⁽²⁾ <http://www.garantepivacy.it/web/guest/home/docweb/-/docweb-display/docweb/3013267>: „Provvedimento in materia di trattamento di dati presso i partiti politici e di esonero dall'informativa per fini di propaganda elettorale“, paskelbta Italijos duomenų apsaugos institucijos oficialiojo leidinio 71 numeryje 2014 3 26 (dok. žiniatinklio Nr. 3013267).

⁽³⁾ <https://www.cnil.fr/fr/communication-politique-queles-sont-les-regles-pour-lutilisation-des-donnees-issues-des-reseaux>: „Communication politique: quelles sont les règles pour l'utilisation des données issues des réseaux sociaux?“, 2016 m. lapkričio 8 d. paskelbė „Commission Nationale de l'informatique et des libertés“ (Prancūzijos nacionalinė informatikos ir laisvių komisija).

- 2017 m. balandžio mėn. Jungtinės Karalystės informacijos komisaro biuras (ICO) paskelbė atnaujintas *Politinių kampanijų gaires*, kurios apėmė ir gaires dėl duomenų analizės naudojimo politinėse kampanijose. ICO paaiškino, kad kai politinė organizacija užsako iš trečiosios šalies atlikti duomenų analizę, tikėtina, jog toji bendrovė yra duomenų tvarkytoja, o organizacija – valdytoja. Būtina atsižvelgti į specialias duomenų apsaugos teisės aktų nuostatas, kuriomis reglamentuojami duomenų valdytojo ir tvarkytojo santykiai, kad toks duomenų tvarkymas būtų teisėtas⁽¹⁾.

Nacionalinių duomenų apsaugos institucijų gairėse galima pateikti papildomą autoritetinę duomenų apsaugos ir privatumo teisės aktų nuostatų aiškinimą, atsižvelgiant į nacionalinių politinių sistemų struktūrų skirtumus⁽²⁾.

iii. Šios Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonės tikslas

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas siekia padėti ES rodyti pavyzdį pasaulinėje diskusijoje dėl duomenų apsaugos ir privatumo skaitmeniniame amžiuje, nustatant įvairių sričių politinius sprendimus dėl didžiųjų duomenų keliamų iššūkių ir formuojant etišką požiūrį į asmens duomenų tvarkymą⁽³⁾. Raginame duomenų subjektą vertinti kaip „asmenį, o ne tik vartotoją ar naudotoją“ ir pabrėžiame etines problemas, susijusias su spėjamojo profiliavimo ir algoritmais nustatyto suasmeninimo poveikiu⁽⁴⁾. Raginame atsakingai ir tvariai kurti skaitmeninę visuomenę, pagrįstą individualia kiekvieno asmens susijusių duomenų kontrole, inžineriniais sprendimais, kuriuose atsižvelgiama į privatumą, taip pat atskaitomybę ir darniu reikalavimų vykdymo užtikrinimu⁽⁵⁾. EDAPP etikos patariamiosios grupės 2018 m. sausio mėn. ataskaitoje nurodyta, kad „itin tikslus rinkimų agitacijos orientavimas keičia viešųjų diskusijų taisykles, mažina erdvę diskusijoms ir idėjų mainams“, todėl „skubiai būtini demokratiniai debatai dėl duomenų naudojimo politinėse kampanijose ir priimant sprendimus“⁽⁶⁾.

Žinoma, problema dėl informacijos ir asmens duomenų naudojimo siekiant manipuliuoti žmonėmis ir politika susijusi ne vien su duomenų apsauga. Suasmeninta, itin tiksliai orientuota internetinė aplinka sukuria „filtrų burbulus“, kuriuose žmonės gauna dar daugiau tokios pat informacijos ir susiduria su mažiau nuomonių, tad vyksta vis didesnė politinė ir ideologinė poliarizacija⁽⁷⁾. Todėl vis labiau plinta melagingos istorijos ir konspiracinės teorijos ir jos tampa labiau įtikinamos⁽⁸⁾. Mokslinių tyrimų duomenimis, manipuliacijos žmonių gaunamų naujienų srautu ar paieškos rezultatais gali turėti įtakos jų balsavimui⁽⁹⁾.

EDAPP siekia padėti užtikrinti, kad asmens duomenų tvarkymas, kaip teigiama Bendrajame duomenų apsaugos reglamente, pasitarnautų žmonijai, o ne atvirksčiai⁽¹⁰⁾. Technologinės pažangos nereikėtų stabdyti, bet ją reikėtų pakreipti

⁽¹⁾ https://ico.org.uk/media/for-organisations/documents/1589/promotion_of_a_political_party.pdf, Informacijos komisaro biuras „Guidance on political campaigning“ (2017 4 26).

⁽²⁾ Vadovaujantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 57 straipsnio 1 dalies d punktu, kiekviena priežiūros institucija savo teritorijoje skatina duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų informuotumą apie jų prievolę pagal šį reglamentą.

⁽³⁾ Žr. „Leading by Example: The EDPS Strategy 2015–2019“, p. 17. Mūsų požiūriu, sąvoka „didieji duomenys“ apibrėžiamas milžiniškos apimties, iš skirtingų šaltinių surinktos informacijos derinimas ir analizė, dažnai naudojant automatinio mokymosi algoritmus. Remiantis gautais rezultatais priimami sprendimai. Vieni vertingiausių duomenų, kuriuos įmonės ir Vyriausybės gauna iš didelių duomenų rinkinių, renkami stebint žmonių elgesį – bendrą arba individualų. Šie duomenys suteikia galimybę prognozuoti. EDAPP nuomonė Nr. 4/2015, „Naujos skaitmeninės etikos link: duomenys, orumas ir technologijos“, 2015 9 11, p. 6.

⁽⁴⁾ Žmonių elgesiui numatyti naudojami profiliai kelia stigmatizacijos pavojų, stiprina esamus stereotipus, socialinę ir kultūrinę segregaciją – toks „kolektyvinio proto“ naudojimas kenkia asmeniniam pasirinkimui ir lygioms galimybėms. Tokie „filtrų burbulai“ ir informaciją iškreipiančios sistemos galiausiai pakenkia ir pačiam kūrybiškumui, inovacijoms, saviraiškos laisvei ir jų ryšiui, leidusiam suklestėti skaitmeninėms technologijoms. EDAPP nuomonė Nr. 4/2015, p. 13 (nuorodos praleistos).

⁽⁵⁾ EDAPP nuomonė Nr. 7/2015 „Pasitinkant didžiųjų duomenų iššūkius“, p. 9.

⁽⁶⁾ EDAPP etikos patariamiosios grupės ataskaita, 2018 m. sausio mėn., p. 28.

⁽⁷⁾ Pavyzdžiui, žr. The Economist, How the World Was Trolled (November 4–10, 2017), Vol. 425, No 9065, p. 21–24.

⁽⁸⁾ Allcott H., Gentzkow M., Social MEDIA and Fake News in the 2016 Election (Spring 2017). Stanford University, *Journal of Economic Perspectives*, Vol. 31, No. 2, p. 211–236. <https://web.stanford.edu/~gentzkow/research/fakenews.pdf>, p. 219.

⁽⁹⁾ Viename iš eksperimentų socialinės platformos naudotojai buvo informuoti, ką apie savo balsavimą sakė jų draugai, ir tai lėmė statistškai reikšmingą to gyventojų segmento (0,14 % rinkimų teisės amžiaus gyventojų, arba apie 340 000 rinkėjų) aktyvumo padidėjimą balsuojant 2010 m. Kongreso kadencijos vidurio rinkimuose (Allcott H., Gentzkow M., Social MEDIA and Fake News in the 2016 Election (Spring 2017), Stanford University, *Journal of Economic Perspectives*, Vol. 31, Nr. 2, p. 211–236, p. 219). Kitame tyrime tyrėjai teigė, kad skirtingais „Google“ paieškos rezultatais buvo įmanoma 20 % pakeisti neapsisprendusių rinkėjų pasirinkimą (Zuiderveen Borgesius F., Trilling D., Möller J., Bodó B., de Vreese C., Helberger N. (2016). Should we worry about filter bubbles? *Internet Policy Review*, 5(1). DOI:10.14763/2016.1.401, p. 9.

⁽¹⁰⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), 4 konstatuojamoji dalis.

taip, kad ji atitiktų mūsų vertybes. Pagarba pagrindinėms teisėms, įskaitant teisę į duomenų apsaugą, yra būtina siekiant užtikrinti sąžiningus rinkimus, visų pirma artėjant 2019 m. Europos Parlamento rinkimams ⁽¹⁾. Ši nuomonė yra viena iš naujausių priemonių, kurios EDAPP imasi sprendžiant klausimą, kaip reikėtų taikyti duomenų apsaugą reaguojant į opiausias visuomenei problemas. Joje remiamasi ankstesniu EDAPP darbu dėl didžiųjų duomenų ir skaitmeninės etikos ir būtinybe suderinti konkurencingos ir sąžiningos rinkos reguliavimą ⁽²⁾. Šioje nuomonėje visų pirma apibendrinamas procesas, kuriame asmens duomenys yra varomoji visuotinio skaitmeninio sekimo, itin tikslaus orientavimo ir manipuliavimo ciklo jėga, nuo kurios šis ciklas priklauso. Tada bus apsvarstyti įvairių subjektų vaidmenys skaitmeninėje informacijos ekosistemoje. Bus apsvarstytos pagrindinės teisės, kurioms kyla pavojus, susiję duomenų apsaugos principai ir kiti susiję teisiniai išpareigojimai. Pabaigoje bus pateikta rekomendacija, kad manipuliavimo internete problema, tikėtina, tik gilės ir nepakaks vieno atskiro reglamentavimo metodo, todėl reguliavimo institucijos turi skubiai pradėti bendradarbiauti ne tik siekdamas išspręsti vietinius piktnaudžiavimo atvejus, bet ir panaikinti struktūrinius iškreipimus, kurie kyla dėl per didelės rinkos koncentracijos.

7. IŠVADA

Manipulavimas internete yra pavojingas visuomenei, nes dėl „filtrų burbulų“ ir suskaidytų bendruomenių žmonėms tampa sunkiau vieniems kitus suprasti ir dalytis patirtimi. Silpstant šiems „socialiniams klijams“ gali būti pakenkta demokratijai ir kai kurioms kitoms pagrindinėms teisėms ir laisvėms. Manipulavimas internete taip pat atskleidžia skaidrumo ir atskaitomybės trūkumą skaitmeninėje ekosistemoje. Ši problema yra reali ir ją būtina skubiai spręsti, nes tikėtina, kad, vis daugiau žmonių ir daiktų prisijungiant prie interneto, ji ir toliau gilės, o dirbtinio intelekto sistemų vaidmuo stiprės. Šią problemą iš dalies lemia neatsakingas, neteisėtas arba neetiškas asmens duomenų naudojimas. Skaidrumas yra būtinas, bet vien jo nepakanka. Gali būti reikalingas turinio valdymas, bet tik nepažeidžiant pagrindinių teisių. Todėl dalis sprendimo yra griežtesnis esamų taisyklių, visų pirma nustatytų Bendrajame duomenų apsaugos reglamente, ir visų kitų rinkimų ir žiniasklaidos pluralizmo normų laikymosi užtikrinimas.

Prisidėdamas prie šios diskusijos, 2019 m. EDAPP surengs praktinį seminarą, kuriame nacionalinės duomenų apsaugos, rinkimų ir audiovizualinės žiniasklaidos teisės aktų srities reguliavimo institucijos galės toliau nagrinėti šias sąveikas, aptarti problemas, su kuriomis susiduria, ir apsvarstyti bendrų veiksmų galimybes, taip pat atsižvelgiant į artėjančius Europos Parlamento rinkimus.

Šioje nuomonėje teigiama, kad technologijos ir elgesys rinkoje kelia žalą dėl nesubalansuotos struktūros ir iškreipimų. Raginame pakoreguoti inovacijų paskatas. Iki šiol techninės milžinės ir inovatorės pelnėsi veikdamos santykinai nereguliuojamoje rinkoje. Jų veiklos poveikį patiria tradicinės pramonės šakos ir pagrindiniai teritorinės jurisdikcijos bei suvereniteto institutai, taip pat socialinės normos, įskaitant demokratiją. Šios vertybės priklauso nuo nuomonių įvairovės ir šalių pusiausvyros. Joks pavienis subjektas ar sektorius nėra pajėgus to išspręsti vienas. Duomenų apsauga yra dalis sprendimo, galbūt net didesnė dalis, nei tikėtasi. Nepakanka pasikliauti vien tik niekam neatskaitingų komercinių subjektų gera valia. Turime išikišti jau dabar, kad skaitmeninio nauda būtų paskirstyta sąžiningiau.

Priimta Briuselyje 2018 m. kovo 19 d.

Giovanni BUTTARELLI

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

⁽¹⁾ Kaip nurodė Europos Žmogaus Teisių Teismas byloje *Orlovskaja Iskra prieš Rusiją*, „laisvi rinkimai ir žodžio laisvė, visų pirma politinių debatų laisvė, sudaro bet kokios demokratinės sistemos pagrindą. Šios dvi teisės tarpusavyje susijusios ir viena kitą sustiprina: pavyzdžiui, žodžio laisvė yra viena iš „sąlygų“, būtinų „siekiant užtikrinti laisvą žmonių nuomonės pareiškimą tautai renkantis valdžią“. Todėl ypač svarbu, kad laikotarpiu prieš rinkimus galėtų laisvai cirkuluoti įvairiausios nuomonės ir informacija. Rinkimų debatų atžvilgiu ypač svarbu nevaržyti kandidatų žodžio laisvės“ (iš teksto pašalintos nuorodos), 110 punktas. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-171525>.

⁽²⁾ 2014 m. preliminari nuomonė dėl „Privatumo ir konkurencijos didelės apimties duomenų rinkinių amžiuje“; 2015 m. Nuomonė Nr. 4/2015 „Naujos skaitmeninės etikos link: duomenys, orumas ir technologijos“; 2015 m. Nuomonė Nr. 7/2015 „Pasitinkant didžiųjų duomenų iššūkius: skaidrumo, vartotojų kontrolės, pritaikytosios duomenų apsaugos ir atskaitingumo poreikis“; 2016 m. EDAPP nuomonė Nr. 8/2016 dėl nuoseklaus pagrindinių teisių įgyvendinimo didelių duomenų kiekių amžiuje.